

ਫ਼ਰਵਰੀ (ਮੁਕੁਮੁਕੀ) 2023-24

ਸਮਾਂ: ਤੀਹ ਵਾਰੇ 15 ਮਿੰਟ

ਕਿਸਮ - 10

ਪ੍ਰਕਿਰਮ - 70

ਸ਼ਕਤ - '3'

2021-20

ਭਾਸ਼ਾ: ਪੰਜਾਬੀ (ਵਿਦਿਅਕ) ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਸਮੇਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰੋ ਜਨ:

1. 'ਦੁਸਰਾ' ਸ਼ਾਬਦ ਵਿੱਚ ਜਿਹੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਜੱਤ ਉਹੀ ਲੇਖਕ ਦੀ ਕੁਲੀਤੀ
 - ① ਲੱਖ ਗਲ
 - ② ਗੱਲ ਗਲ
 - ③ ਨੇ ਗਲ
 - ④ ਪਿਠਮਾਠਾ ਮਾਲ
2. 'ਸ਼ਾਬਦੀ ਤੀਜੀ ਗੱਲ' ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਦੱਸੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਹੈ:-
 - ① ਫ਼ੈਲੋ ਦਾ ਫ਼ਾਸ
 - ② ਜੋਗ ਸ਼ਾਬਦ
 - ③ ਤੀਜਾ ਲਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕੀਏ ਸ਼ਾਬਦ
 - ④ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਸਕੂਲ ਮਾਠ
3. 'ਜਿਉਣ ਜੋਗੇ' ਸ਼ਾਬਦੀ ਵਿੱਚ ਮਾਧਰੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਆਇਆ ਸੀ:-
 - ① ਗਈ ਕੋਰਟ
 - ② ਮਾਧਰੀ ਮ ਕੋਰਟ
 - ③ ਪੰਚਾਇਤ
 - ④ ਸਰਕਾਰ
4. 'ਦੁੱਖ ਦਾ' ਸ਼ਾਬਦੀ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਮਾਨਵ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ
 - ① ਦੁੱਖ ਨੂੰ
 - ② ਗੱਲ ਨੂੰ
 - ③ ਸੁਖ ਨੂੰ
 - ④ ਦੁੱਖੀ ਨੂੰ
5. 'ਦਿਲ ਗਤ' ਸ਼ਾਬਦੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ:-
 - ① ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਮਾਨ
 - ② ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਕੁੱਲ
 - ③ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ
 - ④ ਮਨਮੋਹਨ ਬਾ
6. 'ਆਪਣੀ' ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੋਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਾਬਦ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:-
 - ① ਭੀਤਾ
 - ② ਗਏ
 - ③ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ
 - ④ ਦਿਲਾਸ ਸਿੰਘ
7. 'ਗੁਰੀ ਸੁਖ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਬਦੀ' ਭੀਤੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ:-
 - ① ਸੁਖੀਤ ਸਿੰਘ
 - ② ਜੋਗ ਸਿੰਘ ਜੋਗ
 - ③ ਮਨਮੋਹਨ ਬਾ
 - ④ ਸੁਖਦੇਵ ਕੁੱਲ

ਅਨੁਮੋਦਿਤ J.Kaur

- 8- 'ਸੋਗੇ ਦੀ ਢਾਂਚ' ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਚੌਥੇ ਦਾ ਨਾਮੀ:-
 ① ਆਮ ਕੋਰ ਚਮਕ ② ਗੁਪਟ ਕੋਰ ਮਾਨ ③ ਗੁਪਟ ਕੋਰ ④ ਆਮ ਕੋਰ
- 9- ਕਿਸ ਦੀ ਲੇਖ ਤੋਂ ਗਜੇ / ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਲੋਕ ਆਂਦਾ ਜੁੰਦੇ ਹਨ:-
 ① ਚੌਥੀ ਦੀ ② ਹਿਮਤਗੀ ਦੀ ③ ਪ੍ਰੀਤਗੀ ਦੀ ④ ਪਰਥਮ ਦੀ
- 10- ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਕਿਨਾਂ ਦੇ ਗੱਜ ਲਾਚ ਮੁੱਟੇ ?
 ① ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ② ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ③ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ④ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ
- 11- 'ਈਸ਼ਿਆ ਕਿਸ਼ਰ' ਬਚਨਾ ਹੈ:-
 ① ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ② ਧਨੀ ਗਮ ਚਾੜ੍ਹਰ ③ ਬਲੇ ਸਾਹ ④ ਗੀਤਕਾਰ ਸਿੰਘ
- 12- 'ਸਮੇਂ' ਨੂੰ ਕੋੜ ਵਾਬੂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੱਖ ਮਰਦਾ:-
 ① ਘੜੀ ② ਮਲੋਖ ③ ਕੁਰਕਤ ④ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
- 13- ਧਰੀਰ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ:-
 ① ਬਿੱਚਣਾ ② ਸੁੱਟਣਾ ③ ਕੁੱਟਣਾ ④ ਭੇਜਣਾ
- 14- ਨਾਵਲ 'ਜੰਗਲ ਦੇ ਸ਼ੇਰ' ਦੇ ਲੇਖਕ ਹਨ:-
 ① ਬਲਗਮ ਸਾਹੀ ② ਸੂਢਾ ਸਿੰਘ ③ ਅਮਰੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ④ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ
- 15- 'ਚੁੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ' ਬਚਨਾ ਹੈ:-
 ① ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ② ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ③ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ
 ④ ਗੁਰੂ ਅਮਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ
- 16- ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਿਗੁਣਿਆ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ:-
 ① ਚੁੰਗਾ ਨਾ ਲੱਗਣਾ ② ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਰਹਿਣਾ ③ ਟਾਲਣਾ ④ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ
- 17- ਸਹਿ ਦਾ ਅਗੋਤਰ ਸ਼ਬਦ ਹੈ:-
 ① ਸਵੈਮਾਨ ② ਸਹਿਮਤ ③ ਅਹਿਮਾਨ ④ ਸਮਾਨ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ - ਗੁਰੂ

18 ਨਿਸਰਪਟ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਮੁੱਚਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

- ① ਨਿਸਰ ② ਨਿ ③ ਨਿਸਰ ④ ਨਿਰ

19- ਵਧੇਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਇਹੋ ਸਾਬਦ ਹੋਵੇਗਾ:-

- ① ਸਮੁੱਚੀ ② ਸਮਨਾਥਿਕਾਰ ③ ਗਲਬੀ ④ ਸਮੁੱਚੇ

20- ਖੰਡਤ ਦਾ ਇਸਤਰੀਲਿੰਗ ਹੈ:-

- ① ਖੰਡਤ ② ਖੰਡਤਾਈ ③ ਸੁੰਮਈ ④ ਖਿਰਨੀ ।

ਕਠ - 'ਕ' ਕਠਿਨਾਥਕ ਸ਼ਬਦ

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਖੰਡਿਆਂ (ਖੁਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2) ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ:-

1- ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਸਤਰੀ, ਗਏ ਗਏ ਸਮਝਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧ ਗੁਲਾਮ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਜੰਗਤਾ ਦਾ ਭੋਗ ਜਿੰਨਾ ਆਣ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਰਦ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚੋਂ ਖਿਫ਼ਤ ਪਰਛਾਈ ਉਧਾਰ ਲੈ ਕੇ ਤਿਥਤੀ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਾਰੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਉਹ ਖਿਫ਼ਤ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਤੇ ਖਿਫ਼ਤ ਖੁੱਤਰ-ਬੀਆਂ ਦੇ ਸੰਜਾਲ ਵਿੱਚੋਂ ਮਰਦੀ ਖਪਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

2- ਪੂਰਾ ਇਕ ਜਟਤਾ ਉਹ ਬੜੇ ਸੁੰਦਰ ਸੁਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਆਚਿਆ ਗਿਆ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਬੜੇ ਸੁੰਦਰ ਸੰਘਣੇ ਸੰਜਾਲ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਦੁਖਤਾਂ ਉਤੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ, ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਨੋਟ ਲਟਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਆਪਣੀ ਕਮੀਜ਼ ਲਾਹ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਬਲਿਉਂ ਗੰਢ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨੋਟਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਲਿਆ।

3- ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਵਿ ਟੁਟਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਕਾਵਿ ਟੁਟੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ:-

ਉ “ ਸੁਣੀ ਪੁਰਾਣ ਦਾਤਾਰ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਗ ਸਾਹਿ ਪਠਾਯਾ ॥
 ਚਰਨ ਚੋਇ ਰਹਿਗਮ ਕਰ ਚਰਨਮੂਤ ਸਿੱਖਾਂ ਖੀਲਾਯਾ ॥
 ਪਾਠਯੁਗ ਪੂਰਨ ਚੂਰਮ ਕਲਿਜਗ ਸੁੰਦਰ ਇਕ ਦਿਖਾਯਾ ॥
 ਚਾਰੇ ਖੋਰ ਖੰਮ ਦੇ ਚਾਰ ਵਰਨ ਇਕ ਵਰਨ ਕਾਯਾ ॥”

ਅਨੁਮੋਦਿਤ - JKas

ਮ- "ਜੰਗ ਹਿੰਦ ਖੰਜਾਬ ਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗਾ,
 ਹੋਏ ਖਾਦਸ਼ਾਹੀ ਫੌਜਾਂ ਭਾਰੀਆਂ ਨੀ।
 ਮੌਜ ਹੋਏ ਸਰਸਾਰ ਤਾਂ ਗੁੱਲ ਖਾਏ,
 ਜੰਗੀਆ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਡੋਗਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਨੀ।
 ਘੋੜੇ ਮਾਦਰੀ ਗੋਲਿਆਂ ਨਾਲ ਉੱਡਣ,
 ਗਾਥੀ ਚੁੱਕੀਏ ਸਣੇ ਸੰਥਾਰੀਆਂ ਨੀ।
 ਸਾਰ ਮੁਹੰਮਦਾ ਇਕ ਸਰਸਾਰ ਥਾਠੋਂ
 ਫੌਜਾਂ ਜਿੱਤੋ ਕੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਗਾਰੀਆਂ ਨੀ।

4- ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਰਵਿਤਾ ਬਿਨਫ਼ਰਮਾਂ ਦਾ ਫੁੱਲ ਦਾ ਸੰਖੇਪ (3)
 ਭਾਵ ਆਪਣੇ ਸਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

5- "ਇਕ ਗਾਤ" ਰਾਗਣੀ ਦਾ ਸਾਰ, ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ
 ਸਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। (3)

6- ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸਭ ਦੇ ਅੰਕ ਸਮਾਨ ਹਨ (3)

(ੳ) ਜਿਉਣ ਜੋਗੇ ਰਾਗਣੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?

(ਅ) ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?

(ੲ) ਤੀਜੀ ਗੱਲ ਰਾਗਣੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?

7- ਨਾਵਲ ਖੰਗਾਲ ਦੇ ਸਾਰ ਵਿੱਚ ਲੀਲਾ ਦਾ ਚੱਰਿਤਰ ਆਪਣੇ ਸਬਦਾਂ
 ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। (4)

8- ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਤੇ ਭਾਵਪੂਰਤ ਲੇਖ ਲਿਖੋ: (5)
 ਸਮਾਂ ਦੀ ਕਦਰ

ਮਨਭਾਉਣਾ ਖੰਡ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ

ਸਵੈ ਸਮਧਿਅਨ

9- ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਟਾਰਾਂ (3)
 ਵਿੱਚੋਂ ਵੁਹੜੋ:-

ਅੱਜ ਕੱਲ ਕਰਨਾ, ਈਦ ਦਾ ਚੰਦ ਹੋਣਾ, ਸੁੱਖ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੌਣਾ,

ਮਿਸ ਖਾਣਾ, ਜੱਡ ਭੁੰਨਣਾ, ਖੰਡ ਖੀਰ ਹੋਣਾ।

ਸ਼ੁਕੁਮੈਦਿਟ - Jkany.

10- ਜੇਹੇ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਬਹੁਵਚਨ ਬਣਾਓ:-
ਗਉੜੀ , ਚਾਬੀ , ਪੰਜਾਬਣ , ਲਰੀਹ। (2)

11- ਜੇਹੇ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਲਿੰਗ ਬਦਲੋ:-
ਸੰਦੂਰ , ਹਲਵਾਈ , ਕੁੜਮ , ਨਾਇਰ। (2)

12- ਜੇਹੇ ਲਿਖੇ ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਯਾਂ ਇਕੋ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ:- (3)

ੳ) ਬਹੁਤੀਆਂ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ —

ਅ) ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਨਾ ਖਾਣ ਵਾਲਾ —

ੳ) ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਾਲ —

13- ੳ) ਅਗੋਤਰ ਲਾ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਓ:- (2)
ਸਬ , ਅਮਨ , ਅਮਣ , ਉਪ

ਅ) ਖਿਫ਼ਤਰ ਲਾ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਓ:- (1)

ਚਾਰ , ਮਾਲ

14- ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਚਰਣ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ
ਲੈਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ (3)

ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਇਕੱਠੇ ਬਤੀਤ ਕਰਨ
ਲਈ ਸਾਂਝਾ-ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।

15- ੳ) ਜੇਹੇ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰੋ:- (4)
ਕਿਹੜੇ ਕਰਨਾ ਅਨੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅੰਗ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ
ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੈ। ਕੰਮ ਕਰਨਾ
ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਆਗਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਵੱਡੀ ਲੋੜ
ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਹਿੱਸਾ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਰਾਮ
ਵਿੱਚੋਂ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਰਾਮ ਅਤੇ ਵਿਹਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਵੀ ਅਮੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਅਨੁਮੋਦਿਤ - ੪/੪/੨੦੨੧

अ- उठ लिखें यों ए यंसाधी दिछ अठुदर रों:-

(4)

स्वतंत्रता के बाद हमारे देश में महिलाओं की स्थिति में व्यापक सुधार हुआ है, लेकिन वे पुरुषों की तुलना में अभी बहुत पीछे हैं। भारत एक पितृप्रधान एवं पितृसत्तात्मक समाज है जिसमें आज भी लैंगिक आधार पर महिलाओं के साथ भेदभाव किया जाता है।